

BISERICA și ȘCÓLA.

Fóe bisericescă, școlastică, literară și economică.

Eșe odată în săptămână: DUMINECA.

Prețul abonamentului :	Prețul inserțiunilor :	Correspondențele să se adreseze la Redacțiunea dela
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl.—cr.	Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin cam 150 cuvinte 3 fl., pana la 200 cuvinte	„BISERICA și ȘCÓLA“
„ „ „ „ „ „ jum. an 2 „ 50 „	4 fl. și mai sus 5 fl. v. a.	Îar banii de prenumerațiune la
Pentru România și străinătate pe an 7 „ — „		— „Tipografia diecesană în Arad.“ —
„ „ „ „ „ „ j. a. 3 „ 50 „		

Istoria Episcopiei Aradului.

Discursul părintelui Protopopu tit. Ioan Rusu, ce-lu publicăm mai jos, rostitu cu ocaziunea serbării patronului bisericeii catedrale din Arad, atingând momente din istoria noastră bisericescă, mă îndemnă se facu la acest locu unele reflecțiuni în interesul istoriei noastre naționale bisericesci.

Autorul acestor șire a avut ocaziunea în mai multe rânduri d'a auđi pe Pre S. S. actualul Episcopu diecesanu manifestând dorința nobilă și interesul de a vedé scrisă istoria Episcopiei Aradului. Și în timpul din urmă cestiunea fu adusă chiar în sinodul de cătră deputatul sinodalu, părintele M. Sturza.

În adevăr, istoriile particulare, cronicile, monografiile, cât și biografiile chiar servescu ca materialu adese fórt prețios pentru istoria universală, așa și istoriile sau cronicile singularelor episcopie române cu privire la istoria generații a bisericeii Românilor. De aceea ne bucurăm din inimă pentru începutul ce s'a făcut în respectul publicării unei cronice a episcopiei Aradului.

Episcopia Aradului, după suprimerea vechei Metropoli ortodoxe a Transilvaniei, remasă singură centru eclesiasticu, la care alergau românii ortodoxi din Ungaria după mângăere, în nenorocirile lor. Importanța istorică a acestei episcopii apare cu atât mai mare, cu cât între episcopiile române de astăzi ea este cea mai veche, având o continuitate neîntreruptă dela începutul secolului al XVIII-lea până în zilele noastre. De aceea salutând dispozițiunea sinodului eparchialu, privitoare la instituirea unei comisiuni pentru culegerea documintelor istorice, așteptăm ca ven. consistoriul, însărcinat cu executarea amintitei dispozițiuni sinodale, să iee măsurile cuvinte întru realizarea măreței idei.

Pe câtu ne-am înformat, consistoriul epar-

chialu a și instituit deja un felu de comisiune istorică, dar, cată să mărturim, fără să atingem persoanele onorabile, ce-o compun, planul nu va fi realizabilu, după cum se doresce, pe cât timp cercetările istorice vor fi óreși-cumva revindecate competenței esclusive a administrațiunei diecesane. În asemenea afaceri trebuescu căști-gați ómeni deprinși cu cercetările istorice, și mai cu samă, fiind vorba de culegerea documintelor istorice relativu la biserica română, este neapărat de lipsă, ea în astfelu de comisiune să fie barem o persoană, care cunoșce perfectu limba slavénă. Și dacă asemenea persoane nu sunt în gremiul Consistoriului, ele trebuescu angajate de unde se vor afla.

Noi însă scim în consistoriul doi membri academici, din cari numai unul e în comisiune. Iar alu doilea care cunoșce bine arhivele din Pesta, Viena și Carlovețu, fiind pe lângă acesta încă și bunu slavistu, — nu e în comisiune. Afară de Consistoriul cunoșcemu doi protopopi, zeloși cercetători ai monumentelor noastre istorice, amendoi bunu slaveni, cari cu bunu rezultat ar pute să împlinescă însărcinarea ven. consistoriul în asemenea cercetări. Trebuie dar neapărat ca ven. consistoriul, se complecteze comisiunea istorică astfelu, încat ea să pótă corespunde mării misiunii ce-o așteptă. În privirea acesta trebuie adusă orice sacrificiu s'ar cere dela noi. A serie istoria, nu e lucru ușor, mai cu samă când documintele istorice lipsescu, ori că trebuescu căutate prin bibliotecă și arhivele vechi. De aceea ven. consistoriul completând odată comisiunea istorică va trebui se-i dee la dispozițiune tóte mijlócele bănesci necesare pentru a pute visita arhivele din țară, cu deosebire arhivele episcopielor serbesci, arhivele din Pesta și Viena. Altfel tótă afacerea va remâne unu pium desiderium.

Papismul și starea actuală a Bisericii ortodoxe în Regatul României.

de
Episcopul Melchisedec.

(Continuare).

Willibald Stefan Teutschlander păstorul luteran din Bucuresci, în cartea sa „Geschichte der evangelischen Kirchen-gemeinde in Bucarest,” ne dă următoarele relațiuni despre catolicism în România, după autorii streini, Engel, Sulzer, cari au scris despre țerile noastre pe la finele viacului 18-lea, și alții :

„Încă în timpul lui Radu Negru, cu carele se începe șirul Domnilor Valachiei, și carele mai înainte fusese duce la Omlaș și Făgăraș, se pomenesce de emigrare a streinilor în această țară (Engel's Geschichte der Moldau und Walachei. Seite 59 und 148 1 Theil). Acela ar fi venit atunci în Valachia cu totă casa sa și cu o nenumărată mulțime de popor, între care Români sau Valachi, paști, Sași și în scurtul tot felul de omeni, și ar fi întemeiat Câmpul-lung, Târgoviștea, Bucuresci, Pitești, și Giurgiu.

Întru cât această spunere este de credută, noi lăsăm la o parte, dice autorul, dar constatăm numai ceea ce este peste totă îndoială, adică că în Câmpul-lung a fost aședat un însemnat număr de Sași din Transilvania. Sulzer scrie despre acesta așa : Principele Radu Negru a dat în acest loc mai cu sémă Sașilor atunci catolici, cari se aședase acolo, așa de multe libertăți, în cât le a zidit un număr o biserică mare, pe care o a dat Franciscanilor, înzestrată cu o bogată donațiune, și în considerațiunea soției sale, care era o damă catolică, a zidit în acest loc o monastire de călugărițe ; ci le a dat încă și dreptul de a-și alege și a-și pune în Câmpul-lung autoritatea dintre Nemți, care dreptul ar fi exercitat acolo în timp îndelungat nesuperați, chiar până în vécul de pe urmă (adică al 18-lea). Locul acesta ar fi datorind edificiile și organizarea sa Nemților, cari în timpurile anterioare, fiind-că acest loc avea un iarmaroc mare, îl vizitau cu sirguință, și l-au făcut un loc important pentru comerț prin manufacturile lor, spre a căroră cumpărare vinia din Levant o mulțime de creștini, Jidovi, Turci și Armeni (Sulzer Geschichte der transalpinischen Daziens. 1. Band. 330 Seite und Engel 1 Theil, Seite 330). Menționata biserică, în viacul trecut se păstra încă în ruinele sale, în care Del-Chiaro a citit următoarea inscripțiune epitafică din timpurile cele vechi : „Hic requiescit in pace generosus Dominus Ioannes P. hujus Saxonialis Ecclesiae custos, qui obiit 1373.”

Alte documente ale vechii monastiri a Franciscanilor de la Câmpul-lung s'ar fi prădat, devastat și jefait de Tătari în răboiul din 1717, ce a fost între curțile Cesaro-crăiască și Turcescă.

Sub Domnia lui Vlaico (Vlad I) (1360—1373), contimporan al regelui Ludovic I al Ungariei, s'au trimis mai mulți Minoriti în Valachia. Papa Urban, în anul 1370, a scris Domnului o epistolă forte curtenitoare și l'a îndemnat la comunicarea cu biserică catolică, la care ar fi primit cu totă buna-voință. În anul 1372 Papa Grigorie XI-lea a dat acestor Minoriti din Valachia, libertatea de a-și asocia mai mulți membri și a funda biserică și monastiri.

Dupre un manuscript în traducerea latină, în Valachia ar fi fost Sași în patru localități, adică : în Târgoviștea, mai târziu capitala Valachiei, în Râmnic,

Câmpul-lung și în Baia-de-Aramă din Valachia mică. În cele d'antăiu trei locuri ar fi esistat 3 biserică și trei monastiri de călugări, întemeiate de B. P. Iohan Capestrano. Dar la izbucnirea eresiei luterane, catolicii din acele locuri fiind sau maltratați, sau lipsiți de preoți de al lor s'au făcut Valachi, cu excepție de Câmpul-lungeni, cari s'au plecat la erezia lui Luter. Tote proprietățile bisericesci, pământuri și altă avere mișcătoare și nemișcătoare, împreună cu teritoriile și cu privilegiile le ar fi luat Valachi și s'ar fi dat viacincii uitări. Însă Câmpul-lungenii, orî cât ar fi persistat în îndărăpnicia lor ca eretici, totuși pe la timpul principelui Matheiu Basarab s'ar fi convertit la biserică Romei . . . și în erezia ar fi rămas numai 50 de case sau familii, cari apoi și acestia ar fi devenit catolici. Engel observă la acesta : Manuscriptul dată cu probabilitate din al 10-lea și cel din urmă an al domniei lui Șerban (1688), precum se pare, de la un italian misionar catolic, carele a trăit îndelung în țară, și încă sub Grigorie Ghica s'a încercat se zidescă în Bucuresci o biserică catolică (Engel. I Theil. S. 117). Cumcă la aceste convertiri se întrebuintă și silă despre acesta cetim la Engel următoarele :

(Engel asamănă pe principele Șerban cu Aman). Când orecarele Andrei, judecătorii la Câmpul-Lung, carele servise cu credință mai multor domni, iarăși fusese ales în această diregătorie, Domnul nu l'a voit. Elu fu trimis la principe cu un alt catolic anume Blasiu, și Domnul era mânios nu pentru că acela devenise judecătoriu, ci pentru că era catolic, și voia alu câștiga parte prin amenințări parte prin făgăduinți. Sermanul Blasiu „a cădut” și s'a făcut valach ; iară fericitul Andrei (pie defunctus) a respuns cu libertatea catolică : „Eu nu voesc să schimb aurul sau argintul cu plumb și aramă : pentru care tiranul l'a condamnat și l'a executat publicu.

Trecând la coloniile de naționalități străine, care în Moldova sunt mult mai numeroase, aflăm despre această însemnări împrumutate de la un misionariu ungar, sub titlu : „Notitia de Rebus Hungarorum, qui in Moldavia et ultra degunt, scripta ab adm. R. D. Petro Zöld parcho Csik-Delmesi in Siculia data ad. A. R. P. Vincent Blacho, fără dată și fără arătarea locului. Elu spune, că lucrurile ce le scrie, parte le scie ca martor ocular, parte le a aușit de la catolici bătrâni (Engel: I Theil, Seite 45; alături Sulzer. Band 1. Seite 403 și 3. 653 Seite). Sub domnia lui Sigismund, pe la 1420 mulți Secui ar fi emigrat în Moldova, și ar fi fost forte bine primiți de domnul de atunci. Sașii ar fi avut nouă parochii dependente de episcopul de Bacău, dar cu schimbarea timpurilor parte ar fi murit, parte s'ar fi amestecat cu Secui emigranți și s'ar fi desnaționalizat. Acesti unguri moldoveni și-ar fi păstrat de atunci numirea bățjocoritore de „Csangó Magyarai.” În totul aceste colonii maghiare ar fi constat din 62 sate, împărțite în 9 parochii. Parochii erau Minoriti autorizați de propaganda. Episcopul titular de Bacău, locuesce în Lemberg, iar vicariul său, carele este inspectorul superior al misionarilor, locuesce în Iași. Misionariul Zöld spune, că a primit învoire dela episcopul de Bacău a comunica Sacramentele, etc. Tote parochiile cu filialele lor se numără, între care : 1 Iași cu filia Cotnariu, unde sunt aședati postavari ; cele următoare de la 2 până la 8 sunt neînsemnate ; 9, orașul Hușilor. Dupre tradițiunea locală locuitorii acestia ar fi rămasiți a

Hușilor, pre cari regele Matias i-a alungat din Ungaria și din Transilvania. O altă parte a acestor Hușiți ar fi emigrat în Crișana, unde a format trei sate.

Dupre P. Timon deja în anul 1420, Hușiți unguri și Sași ar fi emigrat din Transilvania în Moldova, dintre cari Sașii s'ar fi așezat în Cotnariu. Mai departe Baia și Neamțul ar fi fost lăcuite numai de Sași; Suceava, Seretiu și Romanul ar fi fost locuite de Sași și Unguri la unu loc. Autoriul aduce ca dovadă despre existența coloniilor Săsesci la Baia, la Cotnariu, la Suceava, inscripțiunile mormântale păstrate pe la ruinele bisericilor săsesci din acele localități. Sulzer afirmă, că încă în timpul său, în aceste laturi ar fi existat diferite locuri și biserici nemțesci și săsești precum: Sasca, Neamțu, Lita mică, etc. etc. Însă despre treptatele prefaceri ce au suferit aceste sate aduce numai câteva exemple: Karásonkő (?) fost odinioară oraș unguresc, număra pe la finele viacului 17-lea 3 case unguresci, dar 3000 de Români. Suceava, a doua reședință a principilor, odinioară locuință de Sași și de Unguri, și cu o populațiune de peste 8000 locuitori, toți s'au contopit afară de 25 catolici, uitânduși limba și valachizându-se. Așa s'a întâmplat și cu Hușiți de la Prnt. Apropo de Huși Engel spune, că pe timpul lui (jumătatea veacului 18-lea) locuitorii Hușilor ar fi fost mai mult Unguri, și Români mai puțin. Catolici erau 682 și aveau trei temple. Acastă aserțiune este exagerată; în Huși nu sunt rămășițe de cât de o singură Biserică catolică, aprópe de epitropie, sub numire de vechiul cimitir unguresc, și unde catolicii de la Corni, ca să-si păstreze dreptul de posesiune asupra lui, vin în toți anii cu procesiune în ziua de Joia-Verde.

Engel mai pomenesce de o persecuțiune religioasă asupra Catolicilor sub Vlad Tepeșu (Egel 1. Theil, Seite 147). Că adecă acest Domn, spre a se face iubit Turcilor, ar fi întors crușimele sale asupra streinilor, asupra Ungurilor și Sașilor transilvani. Tóte moșiele supușilor corónei ungare, ce agonisese ei în Valachia, le-ar fi supus la inoposite mari, 400 de tineri unguri și transilvani, cari se aflau în Valachia spre a învăța pre Români alte limbí Europene, sau eser-citaú alte industrii și comerțu, au fost închiși într'o șură și arși. (Veđi cartea amintită a lui Teutschlander p. 2-10). Dacă va fi adevărată acastă spunere a lui Engel despre fapta crudă și neumană a lui Tepeș, ea se póte seusa întru câtva, prin nenumăratele exemple de crușime ale bisericei catolice-romane către cei de alte religii. Ea, cu inquisițiunile sale, a schingiuit și a ars multe mi de creștini, sub pretexte de schismă, eresie și vrăjitorie. Deosebirea póte fi dóră într'aceea, că pe când Tepeș în România a ars pre cei 400 de Sași în șură, Papii ardeau mi de creștini în tóte țerile Europei catolice, cu mari pompe și ceremonii civile și religiose, spre *slava lui Dumneđeu* (ad majorem Dei gloriam)! (Va urma)

Cuvântare

la Nascerea Stihú Ioan Botezătoriułú, patronulu bisericei catedrale din Arad, rostită de Protopresviterulu tit.

Ioan Rusu, parochulu Aradulu.

Am alesú și am sântitu casa acésta, ca numele meu să fie în veci întréna, și ochii mei și inima mea să fie pururea aci. Cartea 2 II Cron. c. 7. v. 16.

S'a sculatú cu óste Navuhodonosor împératulu dela Vavilonú asupra Iudeilorú și venind în Iudea

a încungúrat Ierusalimulu și după ce l'a cuprins l'a dărímat și a ars biserica cea mare zidită de regele Solomon, iar pre Iudei scoțindu-i din patriá i-a dusú în robia la Vavilonú. În robia acésta au suspínatú și au plánsú ei după patria cea pierdută și după biserica cea dearsă vre o șeptedeci de ani, până când s'a rădicatú asupra Vavilonulu Cyrú împératulu dela Persia, carele stricându împărăția Vavilonică și întemeindú pre cea persiană, a datú Iudeilorú concesiuine de a se reíntorna în vechia lor patriá și de nou a zidi biserica cea dearsă în carea să adoreze ei pre Dđeulu lorú după datina părinților și a străbanilorú sei. Iudeii aprinși de foculu dragostei către religiunea sa și aprinși de foculu iubirei către patria sa s'au adunatú întrunú numărú ca de vre-o 50000 și întru lacrimi de bucuria a purcesú sub conducerea lui Seruvvelú la patria sa cea părăsită și ajungéndú la Ierusalimulu celú pustíitú au rădicatú întrénsulu jertfelnicú și au arsú pe elú arderi de mulțámire Domnulu, căci i-a scăpatú din robia și li-a redatú patria strămoșescă. Curénd după reíntornarea lor, în anulú alú doilea, s'au apucatú a zidi de nou biserica cea dearsă tot pe loculú pe care a statú biserica lui Solomon preste 400 de ani și după mai multe fatalități și împedecări din partea réuvoitorilorú lor, a gátato la șeptespredece ani și atunci s'au adunatú preoții și leviții și poporulú dela țérá și întru rugáciuni cucernice și laude pline de bucuria au sântitú biserica, ca să fie iarăși locașú vedutú alú lui Dđeu în Iudea, precum a fost și biserica lui Solomonú despre carea a đisú Domnulu: am alesú și am sântitú casa acésta ca să fie numele meu în veci întréna și ochii mei și inima mea să fie pururea aci.

În țéra jidovescă a fost numai o biserică și unú jertfelnicú, în Ierusalimú, și toți jidovii cei de parte bărbátescă din țérá, cari erau în stare, erau îndatorati preste anú să vină de trei ori pe serbătorile cele mari, precum a fost serbátórea paschei, serbátórea la cincideci de đile după paschă și serbátórea corturilorú, la Ierusalimú, ca aci în biserica să se închine Domnulu și să-și aducă jertfele sale. Ba nu numai Iudeii din țérá, ci și cei ce locuiaú afară de Iudea în părțile Vavilonulu, în Egiptu, în cetățile grecesci și la Roma își țineau de datorință celú puțin odată în vieță, decă aveau modru, a merge la Ierusalimú spre închinaciune și pentru de a jertfi Domnulu; căci ei credea, că loculú din care mai virtosú se primesce rugáciunea la Dđeu, este biserica Ierusalimulu. Pentru acea și întrébă muíerea samarinéncă la tântána lui Iacovú pre Isus đicându: Dóme, vedú că ești prorocú: spune-mi unde se cade a ne închina, în muntele acest de aprópe, precum đicu samarinenii, sau în Ierusalimú după cum credú Jidovii? Iată ce-i răspunde: Muíere, crede mie, va veni timpulú, când nici în muntele acesta, nici în Ierusalimú ve veți închina Tatálu, ci pretutindenea. Duchú este Dđeu și cine să închina lui să se închine cu duchulu și cu adevérule.

Acésta prevestire a Mântuitoriułú Isus Christos s'a ímplinitú îndată după ce a începutú a se lăfi creștinismulu, căci creștiniú sciindú, că Dđeu este duchú și este pretutindenea se adunaú la închinaciune unde li se va da de frica păgánilorú cari îi prigoneau ocasiunea: în case private în peșteri, în păduri, în crepăturile pámintulu; ei nu erau constrinși, la unú locú anumitú sciindú, că nu loculú sântesce pre omú, ci inima curată, duchulu umilitú și înfrántú sântesce

locul; iar după ce li s'a dat libertate a face publice serviciu divin au zidit biserici și în cetăți, și în orașe și în sate; creștinii n'au fost siliți să meargă cale îndepărtată la biserică pentru de a-și împlini datorința sa către Ddēu, precum nu sunt siliți nici astăzi, căci mai totă comuna are biserica sa. Însă iată lucru trist, iată lucru dureros. Au creștinii biserici, dar puțin li pasă de ele; au creștinii biserici dar nu le cercetază; au creștinii biserici, dar în zile de duminică și sârbătoare când se face slujbă în biserică, creștinii în locu ca să vină să se roge la Ddēu, să i mulțămescă pentru bunătățile lui, să-l laude pentru mărirea lui, ei mai voiesc să petrecă în adunări în care se spun povești, se fac glume, se mințesc și se elevetesc și se graesc de rău unii și alții; au creștinii biserici, dar ei mai tare trag în zilele de duminică și de sârbătoare când se face slujba în biserică la birtu, de cât la rugăciune! Și ce fac acolo? Bēu răchia cea plină de otravă, ucigătoare de trup și de suflet; se îmbată, sudue și dau prin purtarea lor pildă și învătătură rea. Au creștinii biserici, dar feciorii și fetele creștinilor mai voiesc în zile de duminică și sârbătoare să se împodobescă în vestmintele cele de ținut, pentru de a merge la jocu, decât a veni la slujba dumnezească. Când veți pre creștinii noștri la biserică? La crăciun, la botez, la pasci, iar de aci încolo nu-i mai veți mai preste tot anul! Lucru trist și jelic! Căci tot numai poporul acela care are iubire către Ddēu și împlinesc datorințele sale către dēnsul este binecuvântat de Ddēu, merge înainte spre bine crește și se înmulțesc, iar poporul care nu pōrtă pre Ddēu în inimă, și nu împlinesc poruncile lui, merge spre rău, scade și mai pre urmă piere, căci îi lipsește binecuvântarea lui Ddēu. Vi-ași putea arăta exemple despre comune care odată au fost în flōre, avute, împorate cu omeni de religiunea noastră și iată că astăzi mai că s'au desființat de tot. Oare ce a fost cauza reului acestuia? Puțină pasare de religie și părăsirea, neîmplinirea datorințelor care le are omul, mai virtos creștinul, care e luminat cu lumina Evangheliei lui Isus Christos către Ddēu. Pentru aceea deceptativă! Băgați bine de seamă ce faceți. Aveți să dați răspuns cum ați petrecut viața pre pământ? Aveți să dați răspuns cum ați împlinit datorințele voștre către Ddēu și către omeni. Nu ni este viața acesta dată să o chiețuim în zădărnici, în desmierdare și în păcate, ci ca să ne pregătim întrinsa pentru o viață mai curată, mai sublimă, mai ferice.

Bisericile cele d'înteu care le-au zidit creștinii, precum și cele care se zidesc în zilele noastre sunt consânțite unele Mântuitorului nostru Isus Cristos, altele Maicii Domnului, iar unele sântilor. Biserica acesta din Arad, în carea ne aflăm astăzi a fost consânțită Sântului Ioan botezătorului, încă dela începutul ei. Cea d'înteu zidire care s'a consânțit Sântului Ioan botezătorului a fost edificată, după cum spune tradițiunea încă pe timpul regelui Ungariei Mathia Corvinul pe locul acela unde stă astăzi Lyceul. A fost zidirea aceea mică în forma unei monăstiri și când s'a edificat biserica cea mare carea s'a dîrimat la an. 1861 pentru că pe atunci locul pe care sta aparținē la cetatea Aradului, s'a edificat preste cea mică, așa cât în biserică se făcea serviciu, iar pe din afară se lucra și numai după ce s'a gatat cea mare s'a surpat cea mică și s'a scos afară.

Biserica acesta a sântului Ioan botezătorului a devenit în decursul timpului și biserica episcopescă. După ce s'au scos cam pe la an. 1687 Turcii din părțile Ungariei, în care se încuibaseră preste 160 de ani, și după ce s'a regulat ierarhia gr. or. în regatul Ungariei, cel d'înteu Episcop al Aradului a fost: Isaia Diacoviciu, bărbat vrednic și învătătu, carele a fost înfrumșetatu dela popor cu numire de înțeleptu. Acesta a întreprins multe călătorii la Viena pe la curtea împărătescă pentru întărirea drepturilor bisericii ortodoxe în regatul Ungariei. După mōrtea Patriarchului Arseniu al III Cernoviciu întemplat la an. 1706, s'a ales Episcopul Aradului Isaia Diacoviciu de Archiepiscop și Metropolit și a trecut de aci în părțile Syrmului, în monăstirea Crușiedolu, unde reședē pe timpul acela Metropolitul ortodox al Ungariei. Al doilea Episcop la biserica acesta a fost Ioanichie Martinoviciu; el a venit aci la an. 1710 și a trăit până la 1719; după dînsulu a urmatu al treilea Episcop: Sofroniu Ravacineanu, carele repausându la an. 1727 a venit succesorul lui Vicentiu Ioanoviciu al patrulea Episcop. Precum Episcopul Ioanichie așa și Episcopul Sofroniu au fost înmormnțați în biserica cea mică și când s'a gatat cea mare s'au strămutat osămintele lor din locul în care au odihnit până atunci, înaintea ușilor împărătesci ale bisericii cei nouă, după cum se pōte ceti înscripția scobită în pētra de marmore, care și astăzi stă rașimată pe perețele de către mēdēdi al bisericii serbesci de aci. La anul 1731 Episcopul Aradului Vicentiu Ioanoviciu s'a ales de Archiepiscop și Mitropolit și s'a mutat la Belgradul Serbiei, căci acolo era pe timpul acela reședința metropolitană, fiindu partea Serbiei până la riul Morava sub stăpânirea împărăției noastre. Vicentiu Ioanoviciu a avut de următoriu pre Isaia Antonoviciu al cincelea Episcop al Aradului. Acesta fiindu la an. 1749 ales la Carluțu de Archiepiscop și Metropolit, în urmarea morții Patriarchului Arseniu al IV Șacabentu, a călătorit la Viena spre a aduce datornica sa mulțămire Împărătesei Mariei Theresiei pentru întărirea sa în scaunul metropolitan, și repausându acolo, s'a adus mortu până la Buda și s'a înmormntat în biserica serbescă carea era în partea Orașului ce se numia Tabanu. La anul 1751 în ziua 1. Sept. când se începe anul nou bisericesc și se face pomenirea sântului Simeon Stălpnicul s'a hierotonit întru Archiereu de Metropolitul Pavel Nenadoviciu al șesele Episcop al Aradului: Sinesie Jivanoviciu. Episcopul Sinesie a fost unul dintre cei mai eminenți ierarhi între Episcopii Eparchiei aradane. A apăraturu cu multu zel, cu multă bărbăție, ca adevăratu ostaș al lui Christos, biserica sa cea atăcată de străini, cari se silē să o strice; a dusu o viață aspră, după cum prescriu regulile călugăresci; a compus unele cărți bisericesci în limba slavēnă și le-a tipărit în tipografia episcopescă dela Râmnic; a zidit reședința și biserica din suburbiul Gaiu și întru amintirea zilei în carea a fost hierotonit de Archiereu, a consânțit o Sântului Simeon stălpnicul. Lăsând după sine pomenire plină de binecuvântări precum din partea preoților, așa a tuturor credincioșilor din Eparchia Aradului a repausat în Domnul la an. 1768 și a fost înmormntat în biserica din Gaiu, zidită de dînsulu. După Sinesie a urmatu al 7-lea Episcop, Pahomiu Cnejeviciu la an. 1770. Dela dînsulu se mai păstrē la Episcopie trichiria

și dihiria de argintă care se întrebuințează când celebră Archiereul serviciul divin. Murind Pahomie la an. 1783 și îngropându-se și el în biserica din Gaiu, i-a urmat alu 8-lea Episcopu: Petru Petroviu; acesta însă curind s'a mutat de aici la Episcopatul Timișorii și așa a venit la an. 1786 Pavelu Avacumoviciu alu 9-lea Episcopu. Elu a păstoritu Eparchia până la an. 1815. În zilele lui s'a ziditu biserica cea mare care s'a dărimatu la an. 1861. Și Episcopulu Pavel a fost înmormintatu în biserica din Gaiu. Dela an. 1815 până la a. 1829 n'au fost aici Episcopi, ci numai Administratori ai Episcopiei. La an. 1829 s'a denumitu celă d'ntiu Episcopu din națiunea română, alu 10-lea Episcopu alu Aradulu, Nestor Ioanoviciu, de nascere din Brașov; însă preste unu anu a repausatu. La an. 1835 a venit alu 11-lea Episcopu alu Aradulu, Gerasim Rațu. Dinsulu a condusu trebile eparchiali până la an. 1850. Sub episcopia lui a devenitu biserica sântului Ioan botez. biserica curatu română. Precum Episcopulu Nestor așa și Episcopulu Gerasim au fost înmormentați în Biserica ce s'a derimatu la an. 1861; cu întemplantarea acesta s'au mutat osămintele lor în biserica din Gaiu. După Episcopulu Gerasim a urmatu la an. 1853 alu 12-lea Episcopu: Procopiu Ivacicoviciu. Pe timpul episcopiei lui s'a ziditu biserica în carea astăzi ne închinăm Domnului. Alegându-se la an. 1873 Episcopulu Procopiu de Archiepiscopu și Metropolitu s'a mutat la Sibiu și în locul lui a venit alu 13-lea Episcopu Escelența Sa Mironu Romanu, părintele Archiepiscopu și Metropolitu de astăzi; însă după nouă luni alegându-se de Metropolitu, la an. 1875 s'a alesu și s'a întăritu de Maiestatea Sa alu 14-lea Episcopu alu Aradulu Prea Sântia Sa, părintele Episcopu de astăzi, pre carele să-lu trăescă Ddeu întru mulți ani.

Dela înființarea Episcopiei arădane au fost la biserica acesta 9 protopresviteri și 44 preoți, afara de cei de astăzi.

În ziua de astăzi serbăm, onor. ascultător, nascerea sântului Ioan botezătorulu, carele este patronulu bisericii acesteia; pentru aceea am socotitu, ca pre lângă cele puține ce vi am grăit despre biserica, se vi vorbesc pe scurt și despre acei ierarchi cari au servitu la Altariulu Domnului în biserica acesta spuind totdeodată și numărulu protopresviterilor și alu preoților, cari au fost aplicați ca păstori sufletesci la biserica acesta, mai virtosu din aceea causă am făcutu ca totdeuna, dar mai virtosu în ziua de astăzi, când serbăm nascerea patronulu bisericii acesteia, să înălțați rugăciune către Ddeu, să dăruiască celor ce sunt în viață sănătate și putere spre a potu lucra întru folosulu turmei cuvintătoare, concrete păstoririi lor; iar celor repausatu să li dăruiască iertarea păcatelor lor și împărăția cerurilor, carea este gătita pe sēma dreptilor dela întemeierea lumii. Amin.

Sinodulu eparchialu

alu diecesei gr. or. române a Caransebeșului convocatu în Caransebeș pe Dumineca Tomei 24. Aprile 1883.

(Continuare și fine.)

Ședința VI. Prea Sântia Sa Părintele Episcopu ca președinte deschide ședința la 4 ore p. m. designând de notariu alu ședinței pe Petru Popoviciu iar pentru însămnuarea vorbitorilor pe notarii Nicolae Popoviciu și Macsim Popoviciu. Potocolulu ședin-

ței V ținute în 27 Aprile 1883 nainte de amēdi cētinduse se autentică. Președintele archiereu presintă sinodului:

Reportulu comisiunei esmise pentru revisionarea socotelorū fondurilor comune pre 1880 și 1881. Se predă comisiunei fondurilor comune.

Rugarea deputatulu Trifu Gaița pentru concediu. I se dă concediulu cerut.

Deputatulu Const. Rădulescu face următorea interpelețiune. Are Înaltulu Presidiu cunoscintă despre aceea, că în cercul Bozoviciu pretorele de acolo a impus preoțimei, ca dēnsa să nu țină adunări bisericesci fără prealabila arătare respective încuviințare dândă din partea lui; și dacă Înaltulu Presidiu are cunoscintă, ce are de cuget să facă ca o astfelu de ingerință a autorității politice să nu devină vătămătoare autonomiei nostre bisericesci. La acesta înaltulu Presidiu respunde că nu are cunoscintă oficiosă despre o astfelu de ingerință. Din îndemnul acestei interpelețiunii însă va erua prin protopresbiterulu tractualu causa și avēnd odată date positive va face arătre la comitele suprem spre a impedeca autoritățile politice subalterne dela o astfelu de ingerință. Interpelantele dechierându-se mulțumitu cu respursulu Sinodulu ia atât interpelețiunea cât și respursulu la cunoscintă.

Comisiunea bisericească prin reportorul ei Const. Rădulescu referă asupra rugărei protopresbiterulu G. Pestean, că în mai multe comune preoții nu-și capătă birulu, și propuno a se transpune Consistoriulu cu inviațiunea ca să încerce pe cale și cu mijloce morale a aduce comunele ca să-și împlinescă dătoria față de preoțime. Se primesce.

Tot același retereză asupra rugărei comunei Seceni de a li se întregi parochia pe cale concursuală și nu pe calea denumirei și propune, că deorece în casulu presinte subversază cestiunea împreunării postulu de preot cu celu învățătorescu în una și aceeași persōnă, petițiunea să se transpună Consistoriulu spre competentă pertractare cu observarea, că sinodulu nu adoptă principiulu ca unulu și același individ să fiă preot și învățatoriu în una și aceeași comună. Sinodulu însă la contrapropunerea deputatulu Filaret Musta derivă petițiunea consistoriulu spre competentă pertractare. Comisiunea petițională prin reportorul sēu Stefan Ioanoviciu referă asupra următoreloru petițiunii:

Rugarea preotesei veduve din Branesi Ecaterina Ienchi ca să i se mijlocescă estradarea estrasulu din protocolulu reposaților despre bărbatul ei reposatu în Faget, se derivă Consistoriulu spre competentă pertractare.

Rugarea preotulu Stefan Sērbu din Surdulmicu pentru de a i-se da în folosire plațulu parochialu și sesiunea parochială întregă și pentru de a i-se solvi cuartirulu se derivă Consistoriulu spre competentă pertractare.

Rugarea tot aceluiași preot pentru unu ajutoriu în bani, se derivă consistoriulu spre competentă pertractare.

Rugarea învățatoriu Ioan Drinca din Ticvaniul-micu pentru unu ajutoriu, se înapoiază comisiunei petițiunale spre redactarea unei propunerii mai precise.

Rugarea preotulu Ioan Pența din Clopodia pentru unu ajutoriu, se transpune Consistoriulu spre posibila împlinire.

Petițiunea locuitorilor din Ciuchiciu pentru micșorarea stolei preoțești nefind basată pe lege Nu se pöte lua în considerare.

Rugarea preotului din Cebza Al. Bugarin de a i-se concede a schimba sesiunea sa parochială cu sesiunea parohiei reduse se transpune Consistoriului spre posibila luare în considerare.

Rugarea lui G. Miocü și Petru Măgărin din Berlisce pentru deschiderea concursului referitoriu la zidirea școlei se transpune Consistoriului spre competență pertractare.

Rugarea mai multorü locuitorü din Berlisce ca comitetulü parochialü să fiă îndrumatü a dïdi școla pe plațulü școlarü Se transpune Consistoriului spre competență pertractare.

Rugarea Comitetului parochialü din Ohabita pentru unü ajutoriü în bani se transpune Consistoriului spre competență pertractare.

Rugarea comunei bis. Buziașü, ai-se da în folosință pe 3 ani sesiunea a döua redusă pe sama edificărei școlei se derivă Consistoriului spre luare în considerare prin acordarea unui împrumut eventualminte ajutoriü la casulü dacă și comuna va arăta zelü și se va dovedi absoluta necesitate a acordărei de împrumut eventualminte ajutoriü.

Rugarea învățatoriului din Cerna Eustatie Caragea pentru unü ajutoriü se transpune Consistoriului spre competență pertractare.

Pîra mai multorü locuitorü din Rachitova contra preotului lorü Mitrofan Simu, se transpune Consistoriului spre competență pertractare.

Rugarea mai multorü locuitorü din Retișor pentru esmiterea unei comisiunii spre a constata mai multe abuzuri comise de învățatoriulü Ioan Baica de acolo, se transpune Consistoriului spre competență pertractare.

Fiind timpulü înaintatü ședința procsimă se anunță pre mâneđi la 10 öre punënduse la ordinea dïlei referadele comisiunilorü și se încheide ședința.

Ș e d i n ț a VII. Înaltulü presidiu deschide ședința designând de notariü alü dïlei pe Nicolae Mareu pro și pe Maxim Popoviciü contra. Protocolulü ședinței a VI cetinduse se autentică. Înaltulü presidiu presentéză următorele esibite:

Deputatulü Georgiü Ioanoviciü cere concediu pentru durata acestei sesiunii sinodale impedeat fiind de afaceri familiare. Concediulü cerut se dă din partea sinodului.

Deputatulü Vincentiu Babeșü în cauza verificării sale de deputatü la sinodulü acesta eparchialü arată, că depunënd dënsulü mandatulü pentru sinodulü diecesei Aradului, — îndată ce va fi finit afacerile referitöre la dificultățile, ce le întimpinăm în afacerile de despărțire ale comunelorü micste de cătră ierarhia ierbescă, se va presenta aice și va documenta depunerea aceluiași mandat pentru sinodulü din Arad. Deputatulü Const. Rădulescu din motivulü că pe de parte se prevestesce posibilitatea, că sinodulü astăđi se va încheia, iar de altă parte timpulü de 3 dïle sub carele verificatulü deputat Vincentiu Babeșü are să se dechiare că primesce mandatulü de deputat alü acestui sinod caransebeșan — espiră abia mâne, propune și sinodulü eparchialü imputernicesce pe Ven. Presidiu, ca dacă astăđi se va încheia sinodulü eparchialü atunci Înaltulü presidiu și ca președinte alü Consistoriului se pötă primi dela verificatulü deputat Vincentiu Babeșü dechiărățiunea dândă de căfră dënsulü in persönă în dïua de mâne.

Înaltulü presidiu comunică telegrama Ilustratïi Sale dlui Episcopü alü Aradului Ioan Mețian de acelu cuprins, că sinodulü Aradului încă a primit neschimbatü proiectulü delegațiunelorü relativü la împărțirea fondurilorü comune. Sinodulü ia acësta scire la plăcută cunoscință.

Deputatulü Ioan Budințan face următorea interpelețiune: Are Înaltulü presidiu intențiunea a lua în considerare votulü reuniunei învățatorilorü gr. or. rom. din diecesă pronunțatü de curënd în publicitate prin vicepreședintele reuniunei în respectü la emanciparea învățatorilorü ca catecheți de sub controla preoțilorü, și a da acestei relațiunii de dreptü și dëtorință dintre preoți și învățatori aceea soluțiune, ce o reclamă nu numai progresulü religionarü alü școlarilorü ci și garantarea activități armonice a preoțilorü și învățatorilorü ca factori principali de cultură și morală religiösă și în conformitate cu acësta a marca cestionata controlă ca una ce nu se estinde și asupra metodului de propunere a religiunei? Înaltulü presidiu dă deslucire, că controla enunțiată prin otărirea consistorială se referesce numai asupra părți dogmatice asupra cărtilorü de învățământ, preste tot asupra afacerilorü bisericesei și rituali și nici decăt asupra metodulü de propunerea religiunei. Interpelantele se declără mulțumit cu deslucirile date, iar sinddulü le ia la cunoscință.

Deputatulü Ioan Marcu face următorea propunere: Sinodulü eparchialü se îndrame pre Venerabilulü Consistoriü diecesanü ca ori ce carte merită pentru școlele poporale, după aprobarea din partea Consistoriului, să se recomände comitetelorü parochiale a o procura și pe sama bibliotecei școlare. Se transpune Consistorului.

Comisiunea petițională prin reportorulü Stefan Ioanoviciü la petițiunea învățatoriului Ioan Drinca din Ticvaniul-micü pentru escontentarea competenței sale de 150 fl. din bugetulü diecesei pe 1882 și pentru de a se lua suma de 100 fl. ca ajutoriü spre întregirea salariului sëü în bugetulü anului 1883 propune, iară Sinodulü decide: Partea primă a petitulü se derivă Consistoriului spre competență pertractare, iară partea a doua de a se lua în bugetulü diecesei pro 1884 suma de 100 fl. v. a. nu se pöte lua în considerare.

Reportorulü comisiunei finanțiale Antoniu Mustețü substerne sinodului preliminariulü speselorü de diurne și viatice a le deputațilorü sinodali computänduse 4 fl. diurnă și 7 1/2 cr. de kilometru spese de călëtoriă. După cetirea acestui preliminariü Sinodulü apröbă competențele deputațilorü din sesiunea presintă în suma totală de 1706 fl. 89 cr.

Deputatulü Ioan Bartolomeiü din incidentulü că este deputat alesü și verificat în döue cercuri electorale anume în Satul-noü și Coșava, depune mandatulü pentru cerculü Satul-noü și rögă sinodulü a lua act despre acësta. Sinodulü ia la cunoscință depunerea mandatului, pofind totodată pe Înaltulü presidiu a dispune alegeere nouë pentru cerculü electoralü XX Satul-noü. Înaltulü presidiu anunțând pe după amëdëđi la 4 öre ședința procsimă pune la ordinea dïlei reportulü comisiunei fondurilorü comune esmise în cauza revisiunei socotelelorü fondurilorü și celoralalte agende a le ei și încheide ședința.

Ș e d i n ț a VIII. Înaltulü presidiu deschide ședința designând de notariü alü dïlei pe Nicolae Popoviciü, iar pentru însemnarea vorbitorilorü pro pe

Ioan Marcu și contra pe Macsim Popoviciu. Protocolul ședinței a VII-a ținută la 28 Aprilie 1883 a. m. cetinduse se autentică.

Comisiunea fondurilor comune prin referințele ei Aron Damaschin față de reportul comisiunii esmise de sinodul eparchială din anul trecut sub Nr. prot. sin. 122 pentru esaminarea socotelor fondurilor comune pe anii 1880 și 1881 propune următorul proiect de conclud: „Considerând că comisiunea reveștore din lipsa timpului fiziou a terminat numai revisiunea acelor socoti din punct de vedere al calculului numai pe anul 1880; considerând că în observările acelei comisiuni referitoare la întrebarea de garanție iarăși numai în parte le-a putut face cunoscute sinodului și în partea mai mare le poșede numai în material brut, prin urmare revisiunea acelor socotele nu se pôte considera de definitivă terminată, asupra careia sinodul ar putea aduce un decis moritoriu; mai departe considerând că și revisiunea precum a socotelor ordinare de pe anul 1882 și cea de pe timpul până la 30 Iunie 1883, precum și socota transitorie până la efectuarea împărțirii, s'a concreșut delegașionilor ambelor sinode esmise pentru efectuarea împărțirii fondurilor comune, și fiind acele socotele în strênsă legătură cu socotelele din anii 1880 și 1881, drept aceea aceste socotele dimpreună cu reportul și observările comisiunilor reveștore încă se transpună numitelor delegașioni pentru mai departe afacere competentă și definitivă censurare și decideră asupra acelor pe lângă susștenerea dreptului de darea absolutoriului depunătorilor de socotele rezervat sinodelor în decisul de sub Nr. pr. 44. Constatânduse mai departe din reportul comisiunii reveștore, cumcă membrii aceleia din cauză că suma de 600 fl. pusă în bugetul epitropiei pe anul 1882 spre acoperirea șeselor de revisiune s'a esaureat și din această cauză membrii acelei comisiuni nu au potut primi nici diurnele pe mai multe șile și anume: membrul Filaret Musta nu a primit viaticul pe 2 șile de călătorie și diurnele pe 15 șile de preșentă; membrul Iuliu Petricu n'a primit viaticul, 4 șile de călătorie și diurnele pe 20 șile de preșentă și membrul V. Mircea Stanescu diurnele de pe 20¹/₂ șile de preșentă: drept aceea sinodul aplacidând și șesele de mai sus le asemnșază din cassa epitropiei și însarcinșază epitropia a le solvi din rubrica preliminarândă spre acest scop în bugetul epitropiei pe anul 1883.

Deputatul Titu Hașegșu face în acest obiect următoarea contrapropunere: „Preșentânduse sinodul din partea comisiunii reveștore de socotelele epitropiei fondurilor comune un material imperfect, șă se esmită altă comisiune din sinul acestui sinod numai din doi membrii, carei încredinșândușe materialul preșentat aci prin comisiunea reveștore esmisă în anul trecut, se completeze revisiunea socotelor pro 1880 se revidese apoi și socotelele pro 1881 și 1882, și defectele aflate se le comunice cu epitropia dătătoare de socotele pentru a se justifica față de dênșele, și numai atunci șă se așternă întregul material proșimului sinod spre decideră meritorială. Punênduse această propurere la vot cade și Sinodul primeseșe propunerea comisiunii și o rêdică la valôre de conclud în întregul ei cuprins.

Tot comisiunea fondurilor comune prin reportul Aron Damaschin cu privire la reportul general al epitropiei fondurilor comune pro 1882 espunênd că dênșă a pertractat acest report din punct

în punct propune și sinodul decide: 1) Socotelele fondurilor comune pe anul 1882 se preșau delegașionei aleșe pentru efectuarea împărțirii fondurilor spre revisiune și procedere în sensul decisiunii ambelor sinode de Arad și Caransebeș referitoare la esecutarea împărțirii fondurilor comune. 2) În privinșta anticipașionii de 3000 fl. diecesei Caransebeșului, șervind de cinosură decisul adus sub Nr. protocolului 69, Sinodul diecesei Aradului se receră ca abștând dela decisul șeu Nr. prot. 189 ex. 1881 și 254 ex. 1882 întrebarea acêșta se o aplaneze în sensul decisului mai sus citat. 3) Neprovederea ferestrilor cu fer dela localitășile epitropiei din motivele aduse de cătră epitropia se în la cunoscinșta. 4) Referitoriul la remunerașionea de 200 fl. pe anul 1880 a fostului notariu Atanasie Tuducescu votate deja de sinodul eparchială de Arad, acest Sinod al diecesei Caransebeșului încuviinșteșază remunerașionea din cestiune din motivală, că după informașionile primite de la membrii comisiunii reveștore, fostul notariu cu ocașionea revisiunii ultime, deșși dênșul nu a fost îndătorat, totuși a dat tot posibilul șucurs la înșinșnarea lucrurilor comisiunii reveștore. Iară ce se atinge de urcarea onorariului jurisconsultului dela 200 fl. la 300 fl. pe anii 1881 și 1882 și remunerașionea de 200 fl. a contabilului pe anul 1880, acest sinod luând în considerare, că deșși motivele aduse în decisul sinodului diecesei de Caransebeș de sub Nr. 91 ex. 1881 nu s'a alterat, esceptionalminte își dă consensul la decisul adus în cauză acêșta din partea sinodului eparchială din Arad și votêșază atât rêdicarea onorariului dela 200 la 300 de fl. pentru jurisconsult pe anii 1881 și 1882 cât și remunerașionea de 200 fl. pe sama contabilului pe anul 1880 cu acel adaus, că delegașionea esmisă pentru esecutarea împărțirii fondurilor va fi îndreptățită aceste șume ale asemna spre solvire respectivilor numai atunci, dacă își va căștiga convingere deplină despre aceea, că numișii oficiaști ai epitropiei dela anul 1881 încôșe au desvoltat o activitate și diligenșta mai mare. 5) Bugetul epitropiei provisorie pe anul 1883 se votêșază din partea sinodului în șuma 4870 fl. Poșția „Ajutoriul jurisconsultului pe 2 ani 200 fl.“ nu o votêșază sinodul din cauză, că nu s'a documentat necesitatea substitușirii unui al 2-le jurisconsult și retribușionea propușă pentru acest din urmă nu se pôte cu atât mai pușin aproba, cu atât jurisconsultul deja i-s'a urcat onorariul cu 100 fl. la an și dacă dispensarea aceluia dela afacerile ordinare ale epitropiei s'a aflat necesare pentru regularea proceselor lui concreșute atunci onorariul votat jurisconsultului avea a se da substitușionii șeu. Poșșionea „Diurnele membrilor epitropiei“ se încuviinșteșază numai cu șuma de 1100 fl. fiindcă lipsa șumei preliminarate nu numai nu e documentată, ci din contră fiind împărșirea deja decretată acele șpeșe în anul curinte 1883 nu vor recere nici șuma de până acum. 6) Cererea epitropiei provisorie, ca reportul comisiunii sinodului eparchială despre rezultatul revisiunii socotelor fondurilor comune pre anii 1880 și 1881 înainte de ce s'ar șubșterne sinodului eparchială spre pertractare, șă se comunice cu epitropia provisorie ca acêșta șă-șși pôtă da reflexiunile șale asupra eventualelor dișcultășii, precum și cererea de a se lua în considerașionea reflexiunile epitropiei depuse în concludul Nr. 3 din ședinșta eștraordinariă a epitropiei ținută la 30 Ianuariu a. c. asupra modului de procedere a comisiunii reveștore și a instruișrii mai precise și lămurite a aceleia în

acésta privință, — pertractându-se și resolvându-se prin decisiul sinodală de sub Nr. 97 epitropia se îndrumă la acelu decisi.

Președintele Archiereu propune alegerea unei comisiuni esmiținde pentru scontrarea cassei diecesane. Propunerea acésta primindu-se sinodul alege în acésta comisiune pe deputații Nicolae Andreeviciu și Ilie Țeran având a reporta despre rezultatul procsimului sinod eparchială.

Terminându-se cu acésta agendele sinodului acestuia presidiulă cu învoirea sinodului denumesce comisiune autenticătoare pentru protocolul ședinței a VIII-a ultime pe toți acei domni deputați care se vor afla mâne în 29 Aprile încă în Caransebeșu poftindu-i ca spre scopulă amintit se ostenescă în reședința episcopescă la 10 ore antemeridiane.

În fine Înaltulă presidiu mulțamind deputaților pentru viulă interes și neobosita activitate ce o au manifestat cu toții la resolvirea agendelor acestu sinod, și cu deosebire în cestiunea resolvirei armonioase a fondurilor comune, care conform deciselor aduse vor avea a trece în administrațiunea dieceselor ca adevăratele proprietărese a le acestor fonduri, descoperind totodată întregulă sinod recunoștința și plăcerea sa cea mai sinceră pentru modulă deslegării finale a aceste cestiuni prea momentosă a vieții năstre sinodali bisericesci și cu acésta împărțind la toți binecuvântarea sa archierescă și poftindule rentocere fericită la locuințele, familiile și ocupațiunile lor — dechiară de închisă sesiunea a II-a a periodulă ală V-lea ală sinodului eparchială ală diecesei Caransebeșului. La acésta deputatulă Atanasie Ioanoviciu exprimă în terminii cei mai vii Prea Sântiei Sale Părintelă Episcopă președinte cea mai adencă simțită mulțamită pentru conducerea cea înțeleptă și a aceste sesiuni sinodale, urându-i cu toți deputații viață îngelungată, sănătate și putere întru conducerea diecesei, și astfel deputații între urări de „Se traiască“ Prea Sântia Sa părintele Episcop, părăsescă sala ședinței.

D i v e r s e.

* **Adunarea din Lipova** a Societății pentru fondul de teatru român, se va ține la 6 și 7 august st. n. Inteligența și poporul român din Lipova și giură a adresat prin comitetulă seă la fruntașii din acele părți următorulă apel: „Societatea pentru fond de teatru român își va ține adunarea generală de estimp în Lipova, la 6 și 7 august st. n. Este datorința noastră, a inteligenței și a poporului, ca se conlucrăm, ca adunarea să reiescă cât mai bine și să luăm parte cât mai mulți, ca să fie spre lauda centrului și a ținutului. Te rugăm dară pe dta, căci te cunoșcem de un bărbat zeles și poporal, să conlucra din resputeri și să îndemni pe omenii nostri a participa la adunare, și fiind că nici o întreprindere nu se pôte face fără spese, te rugăm ca să colectezi cu cōla aci alăturată spese de primire și taxe de membri, cât mai multe, și acele le trimite dlui cassar ală comitetului de primire Iosif Suciă parochi în Lipova, până la Sânt-Petru (11 iulie st. n.) Sperăm delă dta și dorim celă mai bună rezultat, și nu ne îndoim a crede, că vei ave în vedere, cumă delă acésta cestiune depinde chiar reputațiunea noastră națională. Din Ședința comitetului centrală de primire ținută în Lipova la 9/21 iunie 1883. Ioan

Țierană protopopă ca președinte; Ioan Tuducescă învătătoră ca notară.“

* **Pedepsă cerescă.** La 24 Iuniu, când creștinii ortodoxi din Suceava în Bucovina, serba nascerea S. Ioan Botezătorulă, cu procesiunea obicinuită, când reliquiele Sf. Ioan cel nou se porta prin oraș și când mi de omeni asista la acésta serbare, și mare de serbătore respectată de întreg județul Suceava sub numele de Sânză-Enile, prefectul de Suceava a executat pe țeranii de pe moșia sa la munca câmpului, silindu-i să-i prășască păpușoiul. Pe când vitele locuitorilor ce erau la un loc cu ale proprietarului-prefect, păștea la un imaș, iată că pe la amiazi se abat nori cu fulgere pe acel imaș și trăsnește 4 boi ale ispravnicului, contusiunând încă vr'o căți-va tot ai lui, fără a atinge vr'o vită de a locuitorilor. Locuitorii sunt convinși că acésta e pedepsă cerescă pentru ispravnicilor care nu respectă Țilele de serbătore, spune „Suceava,“ din care estragem liniile de sus.

C o n c u r s e.

Pe basa ordinațiunei Ven. Consist. ală Aradului de dta 28. Maiu a. c. Nr. ad 557 din 1883, se escrie concursul pentru îndeplinirea vacantei parochii de clasa II din comuna *Minișu*, comitatulă Aradului, protopresviteratulă Șiriei (Világos) cu termin de alegere pre 14/26. August a. c.

Emolumintele sunt: 1. Ună pătrariu sesiune pământă arătoriu, 2. în biru preoțescă: a) delă fiesce care proprietariu de $\frac{1}{8}$ sesiune pământă una măsură de grău, b) delă fiesce care proprietariu de casă câte una măsură cucuruză sfermată, c) delă jeleriu 50 cr. v. a. 3. în arinda aloră 6 jugere competență de pașune câte 2 fl. v. a. și în fine; 4. Ștōlele usuete delă 280 numere.

Recurenții sunt avisați recursele loră ajustate conform §. 15. lit. b. ală regulamentului pentru parochii adresate comitetului parochială din Minișu — ale trimite părintelă protopopă Giorgiū Popoviciu în Mènes per Gyrok, până la terminulă de 5/17. August inclusive, și a-se presenta în vre-o Duminecă seă serbătore în biserica din Minișu, pentru a-și arăta desteritatea în oratorie și cantă.

Minișu, la 5/17. Iulie 1883.

Comitetulă parochială.

În conțelegere cu Protopopulă tractuală.

În urmarea ord. Venerab. Consist. eparchială din Caransebeșu dta 2. Iunie 1883. Nr. 312. școl. pentru îndeplinirea stațiunei învătătoresci din *Cobza*, comitatulă Torontalului, protopresviteratulă Ciacovei, se escrie concurs cu termin de alegere pre Dumineca din 14. August 1883 st. v.

Emolumintele anuale înpreunate cu acest post sunt: 1) Salariu în bani gata 420 fl. v. a. 2) Pentru lemne învătătorului 40 fl. 3) Spese pentru conferință 10 fl. 4) Păușală pentru scripturistica 10 fl. 5) Remunerațiune ca notariu a comitetului parochială 10 fl. 6) Pentru curățirea și încălđirea salei de învătământă 30 fl. 7) Lemne pentru încălđirea salei de învătământă 30 fl. 8) Patru jugere și jumătate pământă estravilan. 9) Delă înmormântări unde va fi

La Nr. de față alăturăm ună supplementă de $\frac{1}{4}$ cōlă.